

Оптимізація процесу навчання іноземним мовам у технічному ВНЗ

Автор: Кошкіна Г. Л., Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова

Для сучасної епохи характерні швидкий науково-технічний прогрес, неперервне зростання обсягів інформації, посилення ролі особистості, інтелектуалізація її діяльності, зміна техніки і технології у світі, що вимагають від вищих навчальних закладів швидкого досягнення якісно нового рівня викладання гуманітарних наук і, перш за все, іноземних мов. Необхідність спілкування іноземною мовою не викликає заперечень, оскільки навіть найвіддаленіші від мовних дисциплін спеціалісти вже переконалися: без володіння іноземною мовою повноцінний обмін науково-технічною інформацією неможливий, отже, неможливий сам поступальний розвиток науки і техніки [1].

Проблема оптимізації процесу навчання іноземним мовам досліджується багатьма науковцями, серед яких: О. І. Пономарьова, Н. В. Вітухіна, О.Б. Тарнопільський, О.Ю. Кузнєцова та ін.

Схвалена указом Президента України від 25 червня 2013 року Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки визначає основні напрями, завдання і механізми реалізації державної політики в галузі освіти. Важливим пріоритетом тут названо "впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечують удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві" [2], а також запропоновано шляхи досягнення цього пріоритету.

Оптимізація процесу навчання іноземним мовам на немовних спеціальностях є нагальною суспільною потребою у підготовці конкурентоспроможних фахівців, яких вимагає ринок праці, і потребує збільшення кількості годин, які відводяться на курс іноземної мови за рахунок внесення змін у навчальні плани факультетів/ Інститутів, а також удосконалення умов навчання за рахунок використання новітніх комунікативних методик, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та поліпшення матеріально-технічної бази, на основі якої реалізуватиметься процес іншомовного навчання.

Вивчення іноземної мови має тривати протягом усього періоду навчання студентів у бакалавраті і включати нормативний курс або оволодіння міжнародним стандартом іноземної

мови на відповідному рівні і поглиблений курс або оволодіння професійно орієнтованою іноземною мовою на комунікативно достатньому рівні.

З одного боку, недостатній рівень сформованості іншомовної комунікативної компетенції унеможлиблює введення курсу професійно орієнтованої іноземної мови на першому році навчання в Університеті. З іншого боку, зважаючи на те, що студенти немовних спеціальностей опановують фахові дисципліни і набувають первинних професійних навичок і вмінь починаючи з 3-го року навчання, введення такого курсу на перших роках буде малоефективним. Таким чином, буде доцільним протягом перших двох років формувати у студентів іншомовну комунікативну компетенцію, а на 3-му і 4-му – іншомовну комунікативну професійну компетенцію.

Згідно із Загальноєвропейськими Рекомендаціями з мовної освіти існує шість рівнів володіння мовою, які були розроблені Асоціацією Мовних Експертів ALTE (The Association of Language Testers in Europe): інтродуктивний (Breakthrough або A1), середній (Waystage або A2), рубіжний (Threshold або B1), просунутий (Vantage або B2), автономний (Effective Operational Proficiency або C1) і компетентний (Mastery або C2). Вони охоплюють проміжок від базового до практично бездоганного рівня володіння мовою. На них зорієнтовані навчальні посібники з будь-якої європейської мови, довідники, словники, тести.

Під час організації навчального процесу з вивчення іноземних мов вирішуються такі питання:

- здійснюється перспективне та поточне планування заходів з урахуванням потреб їх фінансового, ресурсного, кадрового та організаційного забезпечення;
- проводяться заходи щодо підвищення кваліфікації викладачів іноземних мов з урахуванням сучасних методик викладання;
- проводяться заходи щодо організації (реорганізації) та навчально-методичного забезпечення мовних курсів (нормативного та поглибленого), добір підручників та створення робочих навчальних програм з урахуванням структури підручника і відповідно до кваліфікаційних рівнів володіння мовами;
- проводиться попереднє мовне тестування та розподіл студентів за рівнями володіння іноземними мовами;
- проводиться організація самостійної роботи, розробляються рекомендації щодо роботи з використанням рекомендованих інтерактивних комп'ютерних програм;
- проводяться кваліфікаційні іспити у формі комплексного тесту;

- здійснюється контроль ефективності проведених заходів;
- створюється та ліцензується мовний центр, який надає платні послуги усім бажаючим вивчати мови та послуги з редагування перекладів.
- організовується співпраця з відділом міжнародних зв'язків (літні школи, стажування, співпраця з мовними центрами, запрошення викладачів-носіїв мов тощо) [3].

Вивчення вітчизняних і зарубіжних джерел, а також досвід практичної діяльності дозволяють зробити висновок про те, що на сучасному етапі йде активний пошук шляхів вдосконалення та модернізації процесу викладання іноземних мов у вищій школі. Збільшені вимоги до випускників вищих навчальних закладів і реалії життя ставлять перед викладачами завдання вивчати і впроваджувати в навчальну практику найбільш ефективні методики і технології, поєднувати традиційні і інноваційні методи в навчанні, творчо розвивати набутий практичний і теоретичний досвід викладання дисципліни.

Список літератури:

1. Пономарьова, О. І. Інноваційні підходи до викладання іноземної мови на практичних заняттях у вищих навчальних закладах / О. І. Пономарьова, Н. В. Вітухіна // Пробл. інж.-пед. освіти : зб. наук. пр. / Укр. інж.-пед. акад. – Х., 2009. – Вип. 22-23. – С. 182 – 187.
2. Указ Президента України № 344 Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки від 25 червня 2013 року / Адміністрація Президента України. – Офіц. вид. – Київ, 2013. – 19 с.
3. Концепція викладання іноземних мов у Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка: [Електронний ресурс]. – Київ, 2009. – 27 с. – Режим доступу: <http://www.philolog.univ.kiev.ua/student/2012/Conception1.pdf>. Загол. з екрану. - Мова: укр.